

Εισαγωγή στη συγγραφή επιστημονικής εργασίας

© Όλγα Παντούλη

ΕΔΙΠ Τμήματος Φιλοσοφίας-
Παιδαγωγικής, ΑΠΘ

ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ • ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ • ΧΡΗΣΗ • ΣΥΓΓΡΑΦΗ

**** ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΚΛΙΚΙ ΠΑΝΩ ΣΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΘΕΜΑΤΑ / ΦΡΑΣΕΙΣ:**

-Πώς προσδιορίζω το θέμα της εργασίας μου;

-Πού ψάχνω και πώς;

-Πώς αξιολογώ πληροφορίες;

-Πώς γράφω την εργασία μου;

-Πώς κάνω τη βιβλιογραφία μου;

Πώς προσδιορίζω το θέμα της εργασίας μου;

Πριν ξεκινήσετε τη συγγραφή της εργασίας και την αναζήτηση πληροφοριών θα πρέπει να ξεκαθαρίσετε τα εξής:

- Το ακριβές θέμα που πρόκειται να διερευνήσετε
- Τις έννοιες και τους όρους που περιγράφουν το θέμα
- Την πληθώρα των πληροφοριών που χρειάζονται προκειμένου να διερευνηθεί το θέμα
- Το είδος των πληροφοριών που χρειάζονται προκειμένου να διερευνηθεί το θέμα

Πώς αναλύω το θέμα μου

Η αποδόμηση του θέματος που διερευνάτε είναι πολύ σημαντική για την πορεία της έρευνας, καθώς σας βοηθά να επικεντρωθείτε στους βασικούς όρους που το απαρτίζουν και επομένως καθιστά ευκολότερη την αναζήτηση πληροφοριών

Προκειμένου να αποδομήσετε το θέμα σας:

- Γράψτε το κεντρικό θέμα/ιδέα στη μέση
- Προσθέστε σχετιζόμενες έννοιες γύρω από το κεντρικό θέμα και διασυνδέστε τις ανάλογα
- Κάθε νέα βασική έννοια την προσθέτετε αρχίζοντας πάντα από το κεντρικό θέμα

Ποιες είναι οι πηγές πληροφόρησης;

- Οι πηγές πληροφόρησης διακρίνονται σε **πρωτογενείς**, **δευτερογενείς**
- **Πρωτογενείς πηγές πληροφόρησης** θεωρούνται όσες περιγράφουν ένα γεγονός ή είναι τα αποτελέσματα μιας έρευνας χωρίς όμως να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας ή αξιολόγησης. Πρόκειται δηλαδή για **πρωτότυπο υλικό που δεν έχει υποστεί ερμηνεία, σύνοψη ή αξιολόγηση από άλλο άτομο/ομάδα**.
- άρθρο περιοδικού*
μονογραφία
ευρεσιτεχνία
διατριβή
απομνημονεύματα
αυτοβιογραφία

* εφόσον παρουσιάζει πρωτότυπες σκέψεις ή αποτελεί αναφορά μιας ανακάλυψης

- **Οι δευτερογενείς πηγές πληροφόρησης** προκύπτουν ως το αποτέλεσμα της επεξεργασίας των **πρωτογενών πηγών πληροφόρησης**: βιβλιογραφίες, ευρετήρια, επιτομές κτλ.
- Οι δευτερογενείς πηγές ουσιαστικά παρέχουν πληροφορίες για πρωτογενείς πηγές ή για πρωτότυπες πληροφορίες που έχουν τροποποιηθεί, επιλεγεί ή έχουν αποκτήσει νέα διάταξη, με στόχο να εξυπηρετήσουν νέο κοινό ή διαφορετικό σκοπό **Δευτερογενείς**

άρθρο περιοδικού*

βιβλιογραφία

ευρετήριο

επιτομή

* εφόσον παρουσιάζει πρωτότυπες ιδέες, αλλά περιλαμβάνει και δευτερογενές υλικό, δηλαδή συνόψεις ή αναφορές ευρημάτων άλλων ερευνητών

Ποιες είναι οι πηγές δημοσίευσης

- βιβλία
- περιοδικά επιστημονικά
- διαδίκτυο
- εφημερίδες
- οπτικοακουστικό υλικό
- κυβερνητικές εκδόσεις και νομοθεσία

Στάδια συγγραφής επιστημονικής εργασίας

- Ορισμός θέματος
- Προσδιορισμός σκοπού
- Συλλογή βιβλιογραφίας
- Δημιουργία προσχεδίου
- Αρχικό κείμενο
- Αποστασιοποίηση και αναθεώρηση
- Ανάγνωση από τρίτο
- Αναδιάρθρωση

Συγγραφή επιστημονικής εργασίας

Τα στάδια μετά την επιλογή του θέματος:

- Συγκεντρώνουμε τη βιβλιογραφία
- Διασταυρώνουμε και συνδυάζουμε τις πληροφορίες με κριτική διάθεση
- Ταξινομούμε τις θεματικές περιοχές και οργανώνουμε τα κεφάλαια(σχεδιάγραμμα)
- Γράφουμε την εργασία (εισαγωγή, κυρίως κείμενο, συζήτηση, βιβλιογραφία)

Εντοπισμός της βιβλιογραφίας

- Στις βιβλιοθήκες βρίσκετε ηλεκτρονικές και έντυπες πηγές
- Εκπαιδεύεστε για την αναζήτηση του υλικού σας, ανατρέχοντας στη βιβλιογραφία των πιο σημαντικών βιβλίων και άρθρων που εντοπίσατε

Συγκεντρώνοντας τη βιβλιογραφία

- Πρόσβαση με τη χρήση του διαδικτύου στις πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές
- Αναζήτηση βασικών εγχειριδίων για το θέμα, βασικής βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας και έγκυρων ηλεκτρονικών πηγών από φορείς και οργανισμούς

Μελετώντας κριτικά το υλικό

- Οι **δευτερεύουσες πηγές** (βιβλία, άρθρα σε περιοδικά κ.ά.) μελετώνται κριτικά για να κατανοηθεί ο λόγος όσων έγραψαν και ο διάλογος που αναπτύσσεται ώστε να οικοδομηθεί σταδιακά η προσωπική σας άποψη για το θέμα που έχετε αναλάβει
- Όταν καταλήξετε στο υλικό που θα χρησιμοποιήσετε στην εργασία κάνετε την πρώτη συνάντηση με την υπεύθυνη

Τα κεφάλαια

- Το κεφάλαιο που μπαίνει αρχικά ως **εισαγωγή** συνήθως αφορά στην χρονολογική τοποθέτηση του θέματος, την εννοιολογική οριοθέτηση, την αποσαφήνιση των κύριων όρων και στην περιγραφή του πώς θα διαρθρωθεί η εργασία (Ολοκληρώνεται η συγγραφή της συνήθως αφού γραφεί η εργασία)

Επιλογή και ταξινόμηση Θεμάτων

Οργάνωση των κεφαλαίων:

- Προχωράμε από το γενικό εννοιολογικό πλαίσιο στην εξέταση επιμέρους ζητημάτων του υπό εξέταση αντικειμένου
- Η επιχειρηματολογία διαμορφώνεται σταδιακά ώστε να υπάρχει λογική συνέχεια και αλληλουχία σκέψεων

Επιλογή και ταξινόμηση Θεμάτων 2

- Τα κεφάλαια φροντίζουμε να έχουν ισοκατανομή
- Καθαρότητα σκέψης, αλλά και διατύπωση αντικρουόμενων απόψεων αν υπάρχουν
- Το τελικό σχεδιάγραμμα της εργασίας με τους τίτλους των κεφαλαίων (και υποκεφαλαίων) τη συζήτηση και τη βιβλιογραφία θα αποτελέσει τον πίνακα περιεχομένων της εργασίας

Βασικοί κανόνες στη συγγραφή

- Δεν επαναλαμβάνουμε επί λέξει όσα γράφει κάποιο βιβλίο χωρίς να το βάλουμε σε εισαγωγικά, το κάνουμε **ΜΟΝΟ** για σημαντικά σημεία που είπε κάποιος/α ή για ορισμούς
- Παραπέμπουμε σε αυτό που γράφουμε και το έχουν πει κάποιοι άλλοι και δεν αποκρύπτουμε τις πηγές μας
- Κατανοούμε όσα διαβάσαμε και γράφουμε το συμπέρασμα αυτών που επιλέγουμε

Στάδια πριν την παρουσίαση

- Γίνεται δεύτερη συνάντηση με την υπεύθυνη της εργασίας σας
- Μετά τις επισημάνσεις γράφετε το τελικό κείμενο σε word
- Περνάτε τα κύρια σημεία της εργασίας σε power-point και το στέλνετε στον/στην υπεύθυνο/η λίγες μέρες πριν την παρουσίαση της (εάν έχετε παρουσίαση)

- Μια επιστημονική εργασία διαρθρώνεται ως εξής:

- Εξώφυλλο
- Πίνακας περιεχομένων
- Εισαγωγή
- Κύριο μέρος
- Συμπεράσματα/Συζήτηση
- Βιβλιογραφία

Λογοκλοπή

- Η λογοκλοπή αναφέρεται ως η ιδιοποίηση ξένης πνευματικής δημιουργίας με ανήθικο, παράνομο τρόπο.
- Η λογοκλοπή θεωρείται ως η κλοπή της πνευματικής ιδιοκτησίας. Λογοκλοπή αποτελεί η οικειοποίηση ενός έργου, μιας ιδέας, μιας εικόνας, κλπ χωρίς να γίνεται σχετική αναφορά στο δημιουργό, άσχετα αν υπάρχει ή όχι πρόθεση.
Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι ως λογοκλοπή θεωρούνται οι παρακάτω περιπτώσεις:
 - ❑ Αντιγραφή και επικόλληση κειμένου από έντυπη ή ηλεκτρονική πηγή, χωρίς χρήση εισαγωγικών και χωρίς παράθεση της πηγής
 - ❑ Αντιγραφή και επικόλληση κειμένου με χρήση εισαγωγικών, αλλά χωρίς παράθεση της πηγής
 - ❑ Οικειοποίηση ιδέας ή παράφραση κειμένου, χωρίς παράθεση της πηγής
 - ❑ Μετάφραση και οικειοποίηση ξενόγλωσσου κειμένου, χωρίς παράθεση της πηγής
 - ❑ Χρήση εικόνων, φωτογραφιών, κλπ από το διαδίκτυο, χωρίς παράθεση της πηγής

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ
με το σύστημα APA (American
Psychological Association)

Σύστημα ΑΡΑ (American Psychological Association)

- **Βιβλίο με ένα συγγραφέα**

Επίθετο, Όνομα (έτος). *Τίτλος (πλάγια γραφή)*. Τόπος: Εκδοτικός Οίκος.

- **Βιβλίο με δύο συγγραφείς**

Επίθετο, Όνομα & Επίθετο, Όνομα (έτος). *Τίτλος (πλάγια γραφή)*. Τόπος: Εκδοτικός Οίκος.

- **Βιβλίο με τρεις συγγραφείς**

Επίθετο, Όνομα, Επίθετο, Όνομα και Επίθετο, Όνομα (έτος). *Τίτλος (πλάγια γραφή)*. Τόπος: Εκδοτικός Οίκος.

ΑΡΑ

- **Βιβλίο με περισσότερους συγγραφείς**

Επίθετο, Όνομα... Επίθετο, Όνομα (έτος). *Τίτλος*
(πλάγια γραφή). Τόπος: Εκδοτικός Οίκος.

- **Άρθρο σε περιοδικό**

Επίθετο, Όνομα (έτος). Τίτλος άρθρου. *Τίτλος*
περιοδικού (πλάγια γραφή), τόμος (τεύχος), σελίδες
που βρίσκεται το άρθρο.

ΑΡΑ

- **Συλλογικό έργο**

Επίθετο, Όνομα (του Επιμελητή έκδοσης)(επιμ.) (έτος).
Τίτλος συλλογικού έργου (πλάγια γραφή). Τόπος: Εκδοτικός Οίκος.

- **Κεφάλαιο ή εισήγηση μέσα σε συλλογικό έργο**

Επίθετο, Όνομα (εισηγητή) (έτος). Τίτλος κεφαλαίου ή εισήγησης. **Στο** Όνομα Επίθετο (επιμ.) *Τίτλος συλλογικού έργου (πλάγια γραφή),* σελίδες όπου βρίσκεται το κεφάλαιο ή η εισήγηση. Τόπος: Εκδοτικός Οίκος.

ΑΡΑ

- **Μεταφρασμένο βιβλίο**

Επίθετο, Όνομα (έτος). *Τίτλος* (Όνομα Επίθετο μετάφραση). Τόπος: Εκδότης.

- **Διδακτορική διατριβή ή μεταπτυχιακή εργασία**

Επίθετο, Όνομα (έτος). *Τίτλος* (πλάγια γραφή) (αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή ή μεταπτυχιακή εργασία). Τόπος: Φορέας όπου ειπονήθηκε.

ΑΡΑ

- Έκδοση από κάποιο φορέα/οργανισμό

Όνομα φορέα/οργανισμού (έτος). Τίτλος κειμένου (πλάγια γραφή). Τόπος: Όνομα ειδότη (που συνήθως είναι ο ίδιος ο φορέας/οργανισμός).

- Ηλεκτρονική έκδοση από ιστοσελίδα

Επίθετο, Όνομα (έτος). Τίτλος (πλάγια γραφή).

Ανακτήθηκε από www.eige.europa.eu

Αντωνίου, Γιάννης (2006). *Οι Έλληνες μηχανικοί: Θεσμοί και ιδέες 1900-1940*. Αθήνα: Βιβλιόραμα.

Γαβρόγλου, Κώστας (2004). *Το παρελθόν των Επιστημών ως Ιστορία*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Βιτσιλάκη, Χρυσή & Φώκιαλη, Πέρσα (2007). *Φύλο και απασχόληση*. Αθήνα: Ατραπός.

Αβδελά, Έφη & Ψαρρά, Αγγέλικα (επιμ.) (1997).
*Σιωπηρές ιστορίες: Γυναίκες και φύλο στην ιστορική
αφήγηση*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Αθανασίου, Αθηνά (επιμ.) (2006). *Φεμινιστική θεωρία
και πολιτισμική κριτική* (Πελαγία Μαριέτου,
Μαργαρίτα Μηλιώρη & Αιμίλιος Τσενέκης
μετάφραση). Αθήνα: Νήσος.

Κατσαμπούρη, Φωτεινή (2011). Πώς βλέπουν το επαγγελματικό τους μέλλον οι μαθητές της Γ' Λυκείου. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 94/95, 51-62.

Μαζηρίδου, Ευδοξία (2007). *Ταυτότητες φύλου στην οικογένεια* (διδακτορική διατριβή). Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ.

European Commission (2001). *Science policies in the European Union: a report from the ETAN expert working group on women and science*. Brussels: European Community.

Α.Π.Θ. Σχολή Θετικών Επιστημών (2003). *75 χρόνια Φυσικομαθηματικής Σχολής Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

European Commission (2008). *Mapping the maze: getting more women to the top in research*. Ανακτήθηκε από http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/mapping-the-maze-getting-more-women-to-the-top-in-research_en.pdf (τελευταία πρόσβαση 17/04/2020)

National Foundation Office (NSF) (2000). *Women, minorities and persons with disabilities in science and engineering: 2000*. Arlington, VA: NSF. Ανακτήθηκε από <http://www.nsf.gov/sbe/srs/nsf00327> (τελευταία πρόσβαση 17/04/2020)